herpy

GEKKOER

Murgekko

Tarentola mauritanica

En kraftig gekko fra Middelhavets klipper og husmure, med en ryg pansret af spidse knopskæl og store øjne med lodret pupil. Den er hårdfør og lever af insekter, men bliver først kønsmoden efter flere år og skal have en kølig vinterhvile for at yngle.

Familie: Phyllodactylidae Engelsk: Moorish gecko Tidligere navn: *Lacerta mauritanica; Platydactylus mauritanicus* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**12-16 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-12 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**18-20 °C**
Luftfugtighed	**50-60 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**36-60 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**1-6**
Inkubation	**55-98 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført i CITES eller i EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES- eller EU-papirer ved køb og salg. I flere af oprindelseslandene er den fredet i naturen, fx i Frankrig, så køb opdrættede dyr og ikke indfangede. Slip aldrig en murgekko løs: Arten har etableret sig uden for sit naturlige område, bl.a. i Californien og Sydamerika. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Tarentola mauritanica sidder gerne på mure og stengærder. Den er en kraftig, fladtrykt gekko med bredt, trekantet hoved og store øjne uden låg. Pupillen er en smal lodret spalte i dagslys og åbner sig helt i mørke. Ryg, ben og hale er dækket af rækker af store, kegleformede knopskæl, som giver den et pansret udseende. Under de brede tær sidder udelte hæftelameller, så den kan gå på lodret glas og hænge i loftet. Synlige kløer findes kun på tredje og fjerde tå.

Farven er brungrå til sandfarvet med mørkere og lysere pletter og skifter med lyset: Dyret er mørkt om dagen og lyst om natten. Ungerne har tydelige tværbånd og en ringet hale. Bugen er hvidlig til gullig. Voksne bliver 12-16 cm inklusive hale, og hoved og krop alene måler højst omkring 9 cm. Hannerne er i gennemsnit større end hunnerne og har bredere hoved. Halen kan smides, og den nye hale er glattere og uden de store knopskæl. Der findes ingen pålidelige vægttal for voksne dyr.

Linné beskrev arten i 1758 som *Lacerta mauritanica*. Der er beskrevet tre underarter, men genetiske undersøgelser tyder på, at de to marokkanske, *juliae* og *pallida*, ikke er selvstændige linjer. Den nærtstående *Tarentola fascicularis* fra det østlige Nordafrika er i dag en selvstændig art, men omtales undertiden stadig sammen med *T. mauritanica*. Artsnavnet *mauritanica* henviser til oldtidens Mauretanien i det nordvestlige Afrika.

Det er en robust og tilpasningsdygtig art, men ikke et dyr til at holde i hånden. Den passer bedst til den, der vil iagttage en vagtsom jæger i et godt indrettet terrarie.

Udbredelse og levested

Tarentola mauritanica lever naturligt i det vestlige Middelhavsområde i Europa og Nordafrika. I Europa findes den på det meste af Den Iberiske Halvø, i Sydfrankrig og Monaco, langs Italiens kyster, på Malta, langs Adriaterhavet i Slovenien og Kroatien og i dele af Grækenland. I Nordafrika går udbredelsen fra Marokko og Vestsahara gennem Algeriet til Tunesien. Ældre angivelser omfatter også Libyen og Egypten, men nyere undersøgelser tyder på, at bestandene dér tilhører andre arter, især den nærtstående *Tarentola fascicularis*.

Mange fund uden for kerneområdet skyldes mennesker. Arten er bragt til Balearerne og Madeira og til Californien, Chile, Uruguay og Argentina, oftest med fragt eller som undslupne kæledyr. Fund på kortet uden for Middelhavsområdet stammer fra sådanne bestande, og kun det oprindelige område er markeret.

> **Oprindelig udbredelse:** Portugal, Spanien, Frankrig, Monaco, Italien, Malta, Slovenien, Kroatien, Grækenland, Marokko, Vestsahara, Algeriet og Tunesien.

LEVESTED

I naturen lever *Tarentola mauritanica* på klipper, i stenmure og stenbunker, under løse sten og på træstammer. Den er samtidig en af Europas mest udprægede kulturfølgere og sidder på husmure, i ruiner og under tagsten i landsbyer og byer. Den foretrækker varme, tørre lavlandsegne, men er fundet helt op i omkring 2.300 meters højde.

Gekkoen er mest aktiv i skumringen og de første timer af natten og jager insekter og edderkopper på mure og ved lamper, hvor byttet samles. Den er dog ikke strengt nataktiv, for den soler sig gerne ved indgangen til skjulet, især sidst på vinteren og i foråret. Om vinteren trækker den sig ind i frostfri sprækker og går i vinterhi, i køligere egne ofte fra november til marts. I de varmeste kystegne kan den være aktiv hele året, så længe temperaturen ikke falder under omkring 15 °C. Netop den rytme med kølig vinter og varm, tør sommer skal man efterligne i terrariet.

Pasning

TERRARIET

Gekkoen er en klatrer, så højde og lodrette flader betyder mere end bundareal. Anbefalingerne spænder fra 45 × 45 × 45 cm til ét dyr til mindst 100 × 50 × 70 cm (længde × bredde × højde) til et par. Et voksent dyr bør have mindst 60 × 45 × 60 cm, fordi arten er aktiv og territorial, og et par eller en han med flere hunner skal have 100 × 50 × 70 cm eller mere.

Indret terrariet som en klippevæg: bag- og sidevægge af kork eller stenimitation, stablede sten og skiferplader med sprækker, grene og tykke rødder at klatre på og mindst to skjul, ét i den varme og ét i den kølige ende. Sprækkerne skal være så smalle, at gekkoen kan presse sig ind med ryg og bug mod stenen. Sand eller sand blandet med fint grus fungerer som bund, og sukkulenter og tørketålende græsser kan bruges som planter.

Terrariet skal have god ventilation og må ikke stå i direkte sol. Låg og døre skal slutte tæt, for dyret er hurtigt og kan presse sig gennem smalle sprækker. Fjern afføring og hudrester hver uge, og skift kun bunden sjældent.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 25-30 °C i terrariet og om natten omkring 18-20 °C. Giv dyret et varmt sted på 30-35 °C under en lampe, så det selv kan vælge, hvor varmt det vil have det. Anbefalingerne for varmestedet spænder fra 30-32 °C til omkring 35 °C, så hold dig til den lave ende, hvis du er i tvivl. Der skal altid være en kølig ende.

Arten er tilpasset en kølig vinter. Sænk temperaturen langsomt over nogle uger, og hold den på 15-18 °C under selve vinterhvilen, som varer omkring tre måneder. Stop fodringen, skru lyset ned til få timer om dagen, og lad frisk vand stå fremme hele tiden. Hæv derefter temperaturen langsomt over cirka to uger. Vinterhvilen regnes for nødvendig for, at dyrene yngler. Mål med digitale termometre i både den varme og den kølige ende, og brug termostat til al opvarmning.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra tørre til halvtørre egne og klarer sig med en moderat luftfugtighed på omkring 50-60 %. Sprøjt terrariet let en gang om dagen, helst om aftenen, så der sidder dråber på sten og planter, og lad det tørre op igen. Vedvarende høj fugt og stillestående luft kan give luftvejsinfektioner og skimmel.

Gekkoen drikker gerne dråber, men en lav skål med frisk vand skal altid stå fremme og skiftes dagligt. I hudskiftet kan et fugtigt skjul, fx en lille æske med let fugtet mos, hjælpe dyret af med huden, også på tæerne.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Tarentola mauritanica er mest aktiv om aftenen og natten, men soler sig også i naturen, så et svagt UVB-lys anbefales. Brug et UVB-rør på 2-5 % til dyr, der soler sig i halvskygge (Ferguson-zone 2), over en del af terrariet, så dyret kan vælge mellem lys og skygge. Zonen er sat ud fra solbadningen og er ikke målt på arten selv. Der skal altid være rigelig skygge.

Brug et tænd-sluk-ur, der giver omkring 12 timers lys og 12 timers mørke. Om natten skal der være mørkt eller højst et meget svagt lys. Skru ned for lyset i vinterhvilen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er insektæder og tager i naturen biller, edderkopper, myrer, sommerfugle og larver. I terrariet kan du give fårekyllinger, små kakerlakker, græshopper og af og til voksmøllarver eller melorme som godbid. Varier foderet, og vælg insekter, der er mindre end afstanden mellem dyrets øjne.

Giv voksne dyr foder hver anden eller tredje dag og unger hver dag, helst om aftenen og i så små portioner, at alt bliver spist. Tag insekter, der ikke er spist næste morgen, ud igen. Fodr insekterne med gode grøntsager i et par dage, før de gives videre, og pudr dem med kalk. En god plan er kalk med D3 en til to gange om ugen og et multivitaminpræparat en gang om ugen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tarentola mauritanica er vagtsom og ikke et dyr, der skal tages op for sjov. Den kan vænne sig til, at du er der, men håndtering stresser den, og den smider halen, hvis den føler sig truet. Skal du flytte den, så lad den gå over på hånden over en blød flade, og tag aldrig fat i halen.

Hannerne er territoriale. De forsvarer skjul og jagtområde med skrig og klik, og kampene ender ofte med tabte haler. Hold derfor aldrig to hanner sammen. Et par eller en han med et par hunner kan gå sammen i et stort terrarie med mange skjul. Hold øje med bid og manglende haler, og skil dyrene ad ved uro. Enkeltvis holdning er også et almindeligt valg. Om dagen skjuler gekkoen sig, og først om aftenen går den på jagt.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er svære at skelne udefra, for forskellene er små. Hannerne er i gennemsnit større og har bredere hoved, og hos kønsmodne hanner ses to tydelige åbninger i huden under kloakken, som hunnerne mangler. Hunnerne har små, ofte skjulte kløer på alle tæer, mens hannerne kun har kløer på tredje og fjerde tå.

Tarentola mauritanica bliver sent kønsmoden, i terrarier tidligst omkring tre år gammel og ofte først som fire- til femårig. Sæt først dyr sammen til avl, når de er fuldt udvoksede. Der findes ingen pålidelige vægtmål for avlsklare dyr.

PARRING

I naturen begynder parringstiden kort efter vinterhvilen, og parringerne finder sted fra april til juni. Hannen kalder med korte, knurrende skrig, op til elleve i træk, og hunnen svarer med et enkelt kald. Under parringen holder hannen hunnen fast med munden om bugen.

En kølig vinterhvile på omkring tre måneder ved 15-18 °C regnes for nødvendig, for at dyrene yngler, og temperaturen hæves derefter langsomt igen. Sæt hannen ind til hunnen, og tag ham ud igen, hvis hun bliver jaget eller bidt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-2 hårdskallede, næsten runde æg ad gangen, omkring 11-12 mm lange og 9-10 mm brede. I naturen bliver det til 1-3 kuld om året, som lægges i sprækker i sten, mure og træer eller under tagsten. I terrarier kan en hun lægge op til fire-seks kuld om året, hvilket tærer hårdt på hendes kalkreserver.

Stil et æglæggested til rådighed, fx en kasse med let fugtigt sand eller vermiculit og et hul i låget, ellers lægger hunnen æggene i en sprække eller i bunden. Giv hende rigeligt med foder og kalk i hele sæsonen, og stop avlen, hvis hun taber sig.

INKUBATION

Æggene har hård skal og kan forsigtigt flyttes, uden at de vendes, til en lille boks med let fugtigt vermiculit eller perlite og et par lufthuller. Substrat og fugtighed er ikke beskrevet nærmere for arten, så fremgangsmåden er den samme som for andre gekkoer med hårdskallede æg: tørt til let fugtigt, aldrig vådt.

Ved 27-30 °C klækker æggene efter omkring 70-75 dage, og i alt spænder angivelserne fra 55 til 98 dage, afhængigt af temperaturen. Arten har temperaturafhængig kønsbestemmelse, men hvilke temperaturer der giver hvilket køn, er ikke godt beskrevet. Hold temperaturen stabil, og forvent, at kønsfordelingen kan blive skæv.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er små ved klækningen, omkring 2-5 cm i alt, og vejer kun få hundrededele af et gram. De ligner de voksne i miniature, men med tydelige tværbånd og ringe på halen. Flyt dem til en lille boks med køkkenrulle eller lidt sand, nogle skjul og en lav vandskål, og hold dem lunt. Giv dem hver dag bittesmå insekter som bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, let pudret med kalk med D3.

Hold ungerne enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse, og skil dem straks ad, hvis én bliver jaget. De vokser langsomt og bliver først kønsmodne efter flere år. Der findes ingen gode tal for vækst, så vej dem jævnligt.

Sundhed og typiske fejl

Tarentola mauritanica er hårdfør, og de fleste problemer skyldes pasningen. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og D3, især hos unge dyr og avlshunner. Det giver knogleskørhed med bløde kæber og krumme lemmer. Pudr insekterne med kalk, og giv et svagt UVB-lys.
- For høj fugt og dårlig ventilation, som kan give luftvejsinfektioner og skimmel. Arten kommer fra tørre egne.
- Hudrester, der bliver siddende på tæerne, hvis luften er for tør. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne forsigtigt med lunkent vand.
- Tabt hale ved håndtering eller slagsmål. Den vokser ud igen, men er glattere og uden knopskæl.
- Slagsmål mellem hanner, som giver bid og sår.
- Indvoldsorm og andre parasitter hos vildfangne dyr og mider mellem tæerne. Køb derfor opdrættede dyr.

Som hos mange krybdyr kan der være salmonella i tarmen, så vask hænder efter kontakt med dyr og terrarie. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slapt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.